

ва гуслата си да пѣе за „Панагюрскитѣ възтаници“, за „Свобода или смъртъ“, за „Радецки“ и за прѣвземанието му отъ пламенния Ботьовъ и пр. Радоститѣ на младостѣта нему сж отказани. Той самъ се отказва отъ тѣхъ, съзнавайки дълга си къмъ народа. Даже ония еротически стихотворения, които неминуемо трѣбва да напише, той не печати, а оставя да изгорятъ въ Сопотъ. Часть отъ тѣхъ, запазени въ прѣписъ у единъ приятель на поета, се явяватъ години по-късно, слѣдъ освобождението. Напирамъ особено на този фактъ, защото той показва твърдѣ ранно съзнание у Вазова.

Отъ сжщото естество е лириката му и въ втората негова сборка „Тжгитѣ на България“, която почва съ стиховетѣ

На тебъ, Българо свещенна,
Покланямъ пѣсни си сега.
На твойтѣ рани, кръвъ безцѣнна,
На твойта жалость и тжга,
На твойтѣ сълзи и въздишки,
На твойтѣ страсти и тегло,
И на вѣнеца мжченишки,
Кой грѣй на твоето чело.

Тамъ той пѣе за „жалбитѣ на майкитѣ“, за бездушието на културна Европа, за „триумфа на турчина“, за сабятъ на Абдулъ Керимъ паша, за боя при Гредетинъ, при Морава, за българскитѣ възстания, за Русия, за заточеницитѣ въ Азия и пр. Ни едно стихотворение, което да издава охолността и безгрижието на младия човѣкъ. Ние днесъ мжно можемъ да си прѣдставимъ, каква голѣма печаль има въ такава младостъ, каавато е прѣкаралъ Иванъ Вазовъ.

И третата му сборка, „Избавление“, почва съ стихотворения, каквито на младитѣ поети въ свободнитѣ страни и на умъ не имъ е идвало да пишатъ на тая възраст:

Мрачни планинитѣ,
Мраченъ е свѣтътъ,
Ужась по горитѣ,
По полята смрътъ

Макаръ въ тая сборка да прѣобладаватъ тонове на ликувание, особено въ „Ода на императоръ Аександъръ II“ и „Николай Николаевичу“, все пакъ и тамъ нѣма документитѣ на безгрижната младостъ, и тамъ Вазовъ се пази да ни говори за своя интименъ сърдеченъ животъ, като че смѣта това за неприлично когато